

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu este de done ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditiu'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 96 ANULU XXI.

Sabiu, in 29 Novembre (11 Dec.) 1873.

tru celelalte parti ale Transilvaniei a pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Escelenti'a Sea Presantitulu Archiepiscopu si Metropolitu Procopiu Ivacicoviciu a sositu Luni cu trenulu de diminetia in deplina sanatate in mediloculu nostru.

Sabiu 28 Novembre.

Suntu mai done septamani de candu preste aseptare a eruptu cris'a in sinulu ministeriului ungurescu. La inceputu se para ca cris'a va fi terminata cu estrea lui Kerkapolyi si Tisz'a din ministeriu; acum inse se vede, ca cris'a este deja estinsa asupra ministeriului intregu.

Ministrulu presiedinte Slavy era dealtmintrea gat'a a remane, si cu densulu cei-lalti, deca pute atrage pre deputatulu Col. Széll (se dice ca e nepotu de sora lui Fr. Deák) ca ministro de finantie in cabinetu, si deca casa deputatiloru la spriginiu de nou cu increderea sea.

Nici intr'unu statu nu va fi asiá de gren a judeca o crisa ministeriale ca in Ungari'a. In genere suntu factorii parlamentari, cari punu in miscare si cari seversiescu crisele. In ori si care altu statu constitutionale, in casu de crisa, cresce o partida opuseliunale in mesura asiá de mare, incatu e in stare a-si manifesta neincrederea fatia cu ministeriulu, si ministeriulu atunci trebuie sa-si ia calciu'a si sa se duca; sea deca scie, adeca ministeriulu, ca representanti'a poporului s'a abatutu dela opiniunile cestui din urma, atunci disolve diet'a seu representanti'a si in terminulu prescisu de constitutione apeléza la poporu si convoca alta dieta seu representantia.

In casulu de fatia, ca si la cate schimbári ce s'au facutu in Budapest'a pana acum, nu vedemu acrescerea opuseliunei, dupa cum se intempla in alte parti. Partidele stau pana in momentulu de fatia tiepene in puseliunea loru de mai nainte, si totusi ministrulu presiedinte spune in tote dilele monarchului si dietei ca se duce.

Se vorbesce, ce e dreptu, de o noua constelatiune a partidelor si a fractioniloru. Acest'a inse pana acum numai se vorbesce. Partidele stau cum au statu si candu a trebuitu Lonyay sa ese din ministeriu pentru ca sa remana pre locu cabinetulu intregu si din sinulu acestui sa se aléga unu presiedinte. Si atunci dara a fostu crisa fara de vre-o schimbare in constelatiunea partidelor, ca si acum candu ele stau tote precum au fostu.

Ce e mai curiosu in Ungari'a, in casu de crisa si de retragerea unui ministeriu, este intrebarea ca cine sa vina sa-lu inlocuiesca? Din estrem'a stanga nu potu sa vina ministri, pentru ca atunci acusi ne amu tredi la republica seu dictator'a din Debreczinu. Din stanga moderata inca nu se pote fara de a se altera totu pactulu dualisticu dela 1867; si acest'a credemu ca aru fi o incercare din cele mai inoportune din partea Ungariei. Asiá dara ce remane? Remane ca partid'a carea a datu ministeriele pana acum sa le dea si de aci incolo mai departe sub titulu de crisa ministeriali.

Cris'a in modulu acest'a facutu inse dupa noi nu e altu ce-va decatu o simpla schimbare de persone, cari ori de cate ori s'aru peronda pre fotografiile ministeriali, totu-deun'a voru veni cu aceeași programa din sinulu partidei, din carea facu si ministri cei noi ca si cei fosti parte.

Deca inse de asta data este mai multu decatu o schimbare de persone, atunci apoi trebuie bine sa deosebimu lucrulu si sa dicemu ca in Ungari'a nu este numai o crisa ministeriale, ci o crisa de partide. Atunci, candu va fi eruptu cris'a acest'a, peteciturile cu ministri nu voru ajutu nimio'a; partidele trebuie mai intaiu sa se reconstituie si apoi sa vina unu ministeriu, carele sa se pote radima terasi pre majoritatea dietei seu a partidei ce va ave majoritatea.

De-si suntu multe de doritu si multe asteptári de ale nostre pre terenulu constitutionalu au remasu nerealisate, spunemu dreptu, ca nici crise de partide, nici ministeriali nu ni aru fi bine venite. Cestiunile cari le dorimu si avemu dreptu de a pretinde a se resolve catu mai curendu in interesulu generale si speciale s'aru traganá, s'aru dileti numai mai tare. Ba din crise de partide, dupa cum e firea partidelor in dieta s'aru pute nasce si alte crise, de cari sa ne apere Ddieu.

Din Brasiovu ni se scrie:

Diu'a de 2 Decembre (20 Nov.) in carea Maj. Sea Imperatulu si Regele Franciscu Iosifu I. si serba iubileulu de doce-dieci si cinci de ani a domniei Sele a fostu si pentru cetatenii brasioveni de tote nationalitatiile si de tote conditionile o di de serbatórie. Remarcabila este solemnitatea seversita, de catra mai multi preoti in comunione in biseric'a cea mare dela Stulu Nicolae, unde afara de popuru obicinuitu era junimea si tinerimea scolastica cu respectivele corpori profesoralu in frunte, o parte din membrii magistratulu locale si alti onoratori.

Dupa cum cetimu in „Tagespresse“ societatea junimei nostre romane din Vien'a, „Romani'a juna“ inca a serbatu in modu solemn diu'a jubilaria.

Adres'a sinodulu eparchialu din Aradu

Maiestate ces. reg. Apostolica!
Domne preagratióse!
Sinodulu diocesei romane gr. or. aradane, adunatu pentru alegerea de episcopu, cu insufletire si deplina bucnria se folosese de ocaziunea a-si aduce cu cea mai profunda supunere omagiule selesincere inaintea Preinaltulu Tronu la celebrarea jubileulu de 25 de ani dela inceperea pregratiósei domniri a Maiestatiei Tale.

Biseric'a nostra ortodocsa si natiunea romana in toti tempii pastrandu cea mai sincera fidelitate eredita dela stramosii sei catra Preinaltulu Tronu si dinastia, grabesce si sinodulu presinte a incredintá pre Majestatea Ta despre cea mai loiala devotiune si alipire a sea catra Preinaltulu Tronu alu Majestatiei Tale, esprimandu-Ti totodata multiamit'a cea mai profunda ca acelui domnitoriu Pregratiósu, care conoscendu suferintiele secularie ale bisericiei nostre, Te-ai induratu a ni redá autonomi'a bisericoesca, de a carei'a bunatate ne folosimu chiaru in momentulu presinte, alegendu-ne pre episcopulu nostru si carea afla cea mai firma garantia in simtimentele constitutionalu, in bunetatea animei si in amorea parintesca a Majestatiei Tale fatia de biseric'a si natiunea nostra.

Dee Alotopotintele, ca poporele de sub blandu sceptru alu Majestatiei Tale sa se bucuie inca intr'unu lungu siru de ani de bunetatile Domnrei Maiestatiei Tale, precum si Majestatea Ta de fericirea si fidelitatea poporeloru Tele.

Din siedinti'a sinodulu eparchialu estraordinariu, tienuta in Aradu la 12/24.

Sinodulu estraordinariu alu eparchiei Aradulu.

Diet'a Ungariei.

Pest'a 28 Nov. n. (Cas'a magnatiloru.) Dupa deschiderea siedintei prin presiedintele, judele curiei G. de Majláth se cetesce si autentica protocolulu siedintei premergatórie.

Presiedintele anuncie, ca au primitu dela ministrulu din resiedinti'a imperiale impartasirea, ca Majestatea Sea va primi diminetia la 11 ore deputatiunea felicitatória a casei magnatiloru, deci roga pre membrii participantu a se afla la tempulu indigitatu in castelulu din Bud'a.

Contele E. Károlyi presenta raportulu co-

missionei financiari permanente asupra imprumutulu de 153 milioane.

Contele Fr. Zichy propune pectrectarea urgenta a proiectulu.

Contele Aládár Andrássy se plange amaru asupra consecintei cerbicoase, cu carea regimulu de cate ori vinu la desbatere proiecte insemnate aduce cas'a in o stare de fortia. Cu tote acestea cas'a dechiara proiectulu de imprumutu de urgente.

Ministrulu financioloru Kerkapoly desfasiora starea cea rea, carea constringe statulu a lua unu imprumutu cu astfelu de conditioni grele.

Vice-comitele Tomcsány y inca nu aprobéza procederea regimulu, combatuta de antevorbitorulu Andrássy, inse in casulu de fatia primesce proiectulu in genere si in specie, fiindu ca si cas'a ablegatiloru au dispusu de putiune dile fatia cu pectrectarea obiectulu din cestiune.

Br. Dion. Eötvös nu consiente cu proiectulu de lege.

Dupa acest'a se radica contele Cziraky. Oratorele fara a incolpa pre cine-va pentru starea de astadi a financioloru voléza imprumutulu, fiindu ca numai prin acest'a se pote restabili ecuilibrulu in bugetulu statulu; dara si din altu punctu de vedere primesce acestu proiectu. Cu privire la situatiunea politica de fatia si la referintiele tieriei, precum si la posibilitatea politica, oratorulu e de parere, ca aru fi cea mai mare lovitura, candu in urm'a intrigeloru tiesute afara si in intrulu parlamentulu si in urm'a unei conveniri momentane a elementelor eterogene s'aru delatura barbatii, cari au condusu destinele patriei pana acum cu unu patriotismu adeveratu, si candu s'aru soplini prin unii ideologi fanatici apartienetori la aceeași partida, prin ce tier'a aru deveni victima unoru experimete nove. (Aplausu freneticu)

Oratorulu dorese a impartasi acest'a membriloru in interesulu armoniei intre legislativa si regimu, pentru care armonia adese-ori s'au sacrificatu convictiuni personali, si acest'a cu atatu mai tare, cu catu o alta directiune candu s'aru areta aru fi periculosa acelei armonii. (Aplausu viu.)

Dupa acest'a mai vorbescu contele Abraham Gyürki, contele Em. Andrássy si Kerkapoly si in urma proiectulu se primesce neschimbato.

Pest'a 28 Novembre. (Cas'a reprezentantiloru). Dupa deschiderea siedintei si autentizarea protocolulu din siedinti'a premergatória presidulu anuncie, ca au sositu urmatorele petitiuni: Cetatea Eperies se roga pentru crearea unei banci nationale ungarie de sine statatórie; comitatulu Beregh pentru a se lua dispuseliuni spre alinarea stárei celei rele de adi.

Dupa acestea se impartasiesce resultatulu alegitoru de eri pentru comisiunea de incompatibilitate si pentru comisiunea concediuta cu examinarea computatoriloru de statu.

Notariulu casei de susu, Br. Desid. Pronay aduce nuntiulu casei magnatiloru despre acceptarea proiectulu de imprumutu. Estrasulu protocolariu se cetesce si legea se va presentá Majest. Sele spre sactiunare.

Cu acestea se incheia siedinti'a.

Pest'a 29 Nov. Ambele case au tienutu astadi siedintie scurte. In cas'a reprezentantiloru dechiara presiedintele Bitto, ca va presentá in siedinti'a cea mai de aproape raportulu asupra primirei deputatiunei casei reprezentantiloru la Maj. Sea Regele. Ministrulu presiedinte Szlavy a presentatu sanctiunea regesca a legeri pentru imprumutu, carea se promulgéza si se tramite prin notariulu Tombo r casei magnatiloru. In cas'a de susu dechiara presiedintele Majláth, ca nu va presentá casei nici unu raportu specialu, pentru ca cas'a s'a pre-

sentatu in corpore, ci numai se va pune un raportu in archivu la casei. Dupa acésta se promulgéza si aici legea sanctiunata.

Domnule redactoru! Inca de pre véra grésza in comun'a n'ost'ra J i n ' a , protopopiatulo Sabiului l b'ol'a epidemica B u b a t u l u intr'unu modu f'orte infioratoriu. Trei pâna in optu pers'one devinu pre di prada acestei epidemii. De vre-o câte-va zile au cadutu prad'a b'olei si uniculu nostru preoto, respect. locotienatoriulu seu administratorulu a d'one parochii si noi suntemu siliti a ne inmormentá mortii fára preoti togm'a cá in tempulu g'óneloru. — Apelámu dara la Venerabilulu Consistoriu archidiececanu cá sa binevoiesca a dispone celea necesarie in privint'a acésta spre mangaierea poporului devenitu in totala desperatiune*). Unulu pentru mai multi.

Excursiuni.

Muresiu - Osiorheiu 28 Nov. n.

Domnule redactoru! Multe ocupatiuni si alte circumstantie au fostu pedec'a întârzierii cu scrierea si tramitarea oratoriului articulu, pentru a cáru'i a publicare in pretiuitulu jurnal „Tel. Rom.” mi iéu voia a te rogá:

F'indu-mi mie starea materiale a poporului nostru tieranu — din câte-va caletorii, (unele de dile intregi, altele de óre numai) facute la ocaziuni, pre josu, in diferite párti ale tierii — pâna la desperatiune decadiuta, intiparita cu litere de d'orere in inima-mi: me otariu in septamán'a pascioru a. c. a întreprinde de aici din M. Osiorheiu spre Rosi'a din munti pre josu si pre locuri mie inca necunoscutu o caletoria nóua spre a cunósce si pre acolo starea tieraniloru nostri, si eata ce esperaiu:

Dupa ce ajunsei in Cipeu, si esiu din acésta comuna, dedui de unu locutoriu románu de acolo ocupatu cu lucru in unu locu de cucuradiu lângá calea spre Seulia. Pre acestu omu lu întrebaiu despre aflarea si starea loru, care mi respunse: ca partea cea mai mare dintre ei au fostu dileri (zeller) putieni au fostu iobagi, si ca si acésta in procesuati de fostii loru domni pamentesci, si-au perdutu pamenturile iobagesci si acum tienu eu

*) Trebuia sa faceti aretare P. protopr. si densulu de siguru facea dispusetiunile de lipsa, cá sa nu suferiti in cele spiritali. Red.

FOISIÓRA.

Fluxulu si Refluxulu.

Aroncându o privire fugitiva asup'r'a fabulosulu trecutulu, si comparandu-lu cu presenteulu plinu de adevéru, nu ne potemu mirá de ajunsu, in ce confusiuni se petrecura antecesorii nostri. Acésta mirare a n'ost'ra se micioréza, indata ce recunóschemu, ca totu ce se intempla in natura e functiune de tempu. In o clipita nu s'a produsu, nici ca se produce cându-va ce-va; forti'a operéza neincetatu si produce adi unu evenimentu, máne altulu, si precum la realisarea acestor'a forti'a are lipsa de tempu, chiaru asiá se recere tempu si pentru cá omulu sa le póta întielege.

Calcatu a fostu pamentulu nostru de spirite mari, a cároru atentione neincetatu fu îndreptata asup'r'a evenimenteloru naturei, si mare e numerulu acelor'a, cari se reintórsera in pamentu securi, ca resultatulu osteneleloru loru e numai si numai adevéru, de-si noi vedemu astadi in ce retaciri traia densii; servéscu de esemplu aici Ptolomaeus si Hyparchus in astronómia.

Déca evenimentele admirabile ale naturei se desv'olta in tempu, urmedia necesarminte cá omului inca-i trebuie tempu, cá sa le póta pricepe, de aici scrutatiunile antecesoriloru, de-si au produsu rezultate de multe ori absurde, totusi nu putienu contribui pentru de a usurá posteritátiéi calea mai departe a scrutatiuniloru, me cutezámu a afirmá, ca rafecirile acele chiaru fura caus'a sa esse omulu adevéru.

Pâna in vécula alu 17-le rezultatele naturalistiloru suntu f'orte neinsemnate; vine insé marele Newton si între alte lucruri admirabile, din unu incidentu aréta lumei „legea gravitatiunei generalé.” Newton adeca — scrie Euler — siediu odatu in o gradina sub unu meru, cându de odatu cadu pre capulu lui unu meru (p'oma); acésta i d' de ansa

totii pamenturi aratórie si de fenu dela numerosii domni posesori de acolo in parte asiá, cátu $\frac{2}{3}$ parte din rodu 'lu iéu posesorii, iéra $\frac{1}{3}$ parte li se vine loru, si ca traiescu f'orte greu! Totu asiá mi spusera si altii cu carii me intalniu, ba mai toti adáusera cu mahnire ca parochulu propriu localu, aru fi nepesatoriu, ca aru fi 300 fl. pentru radicarea sc'olei confessionali, dara nu întreprinde nimic'a, ca inspectorulu regescu scolaru aru fi pusu terminu pentru infintierea unei scoli prescisa de lege si ca aru fi amenintiatu cu prefacerea sc'olei confessionali in sc'ola comun'a la, déca nu se va edificá si infintia sc'ola in terminu, si ca déca óre-care poporénu dice ce-va par. parochu, acésta fiindu bogatu, le amenintia cu a b d i c e r e a d e p r e o t i a .

Continuandu caletori'a spre Seuli'a ajunsei in apropierea acestei comune unu locutoriu románu de acolo, mi dise ca in satu locuiesce unu domnu posesoru care au cumperatu dela mai multi locutori románi pamenturi, ca acésta indetorati la cárcimariulu jidanu in locu au fostu siliti a le vinde, unii la mentionatulu domnu posesoru, altii chiaru si la jidanu. Mi mai povesti, ca câte-va familii (dintre cari unele si-au vendutu si casele, unele avendu inca casele) s'au mutat in tier'a romanésca cu totulu, ca unii dintre cei ce-si venduse si cas'a, au cumperatu cas'a dela unu dusu inca acolo, dara cas'a nu si-o venduse si au scrisu ca se va întorce la loculu nascerei. Deodatu cu sér'a ajunsei in Deagu, unde si dormiu nóptea si unde mi se spuse ca unu jidanu tiene bunulu unu domnu pamentescu de acolo dimpreuna cu regaliele si ca strica satenii uritu cu vendiarea beuturiloru lui spirituóse.

In diminet'a urmatórie din Deagu spre Cetatea de balta, calcandu si otarulu comunei Chinciesiu statui in vorba cu ómeni ocupati cu lucrulu câmpului, si mai cu séma doi insi dela unu plugu nu se poteau deslipi de mine, — unulu dintre ei mi dise: ca in comun'a loru tocm'a se afla unu bunu de vendutu, adeca ca au fostu acolo unu jidanu care cumperase dela unu posesoru magiaru bunulu, ca l'au mai maritu cumperandu pamenturi dela brazdasi románi ca este mutat de acolo de unu anu, ca la unulu este acum de vendutu, si m'au rogatu tare sa mergu in satu (Chinciesiu) unde este adunata comunitatea la judele comunalu, si se svatuescu, cum i sfatuiu pre ei la cumperarea acelu bunu, conferindu cu totii la facerea sumei de cumperare, ca vorbele mele mai curendu voru petrunde la inimile frontasiloru comunei; dara satulu rema-

la diferite combinatiuni. Elu sc'ut bine, ca merulu cadu in urm'a greutátiéi sele, rumpendo-lu unu ventu séu alta causa de râmulu seu. Opiniunea ast'a fu f'orte naturala, si póte chiaru unu plebeu aru fi cugetatu astfelu; dara filosofulu englesu merse mai departe. Elu si puse întrebarea, cá óre cadutu aru fi fostu merulu déca pomulu aru fi fostu f'orte inaltu? Acésta întrebare elu nu o póte resólve de cátu afirmádu. Dar déca pomulu aru fi fostu inaltu pâna la luna, óre cadu aru fi merulu pre capulu lui? Aici veni in perplexitate; nu sciú sa afirméde ori nu. I se parú inse f'orte probabili, ca aru fi cadutu si atunci, de óre ce nu-si póte omulu cugetá margini in inaltimea pomului, de unde sa inceteze merulu de a cadé. Asiá dara cadendu merulu si de acolo, trebuie ca a mai posedintu ce-va greutate, carea sa-lu aduca spre pamentu; deci si lun'a, carea se afla in unu locu cu merulu trebuia sa cada pre pamentu, si inca in urm'a poterei cu carea cadu merulu. Dara fiindu ca lun'a nu-i cadu pre capu, vedu marele filosofu ca aici trebuie sa existe alta causa, carea sustiene lun'a in loculu acelu; asiá i se desv'oltara ideite mai departe, pâna cându ajunse la adevérat'a causa.

Destulu atát'a, ca de nu se aflá Newton pre tempulu acelu in gradina sub meru, cá sa-i cada acea p'oma pre capu, noi — póte — nici astadi nu amu fi ajunsu la descoperirea gravitatiunei generalé; dara rezultatele sublime sc'ose din legea acésta óre cându s'aru fi dedusu. Legea acésta a lui Newton suna. Fia-care elementu materialu atrage tóte corpurile in proportiune drépta cu mass'a sea si întórca cu patratulu depárierei lui dela acele corpuri.

Constátandu-se acésta lege, o multime de literati se radicara din diferite párti a lumei si basati pre dens'a sc'osera la lumina adevéruari mari neresturnavere pentru eternitate; îndreptara in sciintia tóte erorile antecesoriloru si astfelu deschisera spiritului omenescu unu câmpu f'orte vastu de activitate. Asiá veni in linia prima La Place si din legea gravitatiunei generalé desv'olta teori'a uni-

sese deadrépl'a mea tare inapoi, si otaritu a merge pâna la Blasiu totu pre josu preste sate, me teameam ca nu voia puté ajunge pre diu'a de pasci la Rosi'a. Cu multa parere de reu refusaiu dara rogarea. Védiendu elu acéstea mi dise: domnule! ce se facu, amu hotarisiu cu hotarulu Dembeului unu fenatiu de 3 care de fenu, si unu demboianu stá tare de mine sa-lu vendu si sa-mi cumperu unu locu mai aprópe de satu in hotarulu nostru. Dupa ce mi spuse numele respectivulu demboianu si-mi descrise deameruntulu starea lucrului, 'lu desfatuiu cu argumentatiuni dela vendiarea, la ce omulu meu mi dise iéra: multiamescu domnule, nu amu auditu svaturi de acéstea dela nimenea inca, si eu nu-mi vendu fenatiulu, apoi mai petrecendu-me preste câmpu vre-o 40 pasi, se întorse totu multiamindu-mi si postindu-mi caletoria buna. Preste Cirajofaleu ajunsei la 12 óre la Cetatea de balta. De aici porniu spre nópte in Fagetu si trecuiu preste Tatarlaca in care satu me opriu, dara me opriu in Craciunelu, unde vediu 2 sateni románi, esindu la ulitia din crácim'a unu jidanu in starea betiei, si audu din gur'a unoru sateni aflatori in ulitia, ca suntu 2 jidani cárcimari in satu, ca multi sateni si-au datu tóta averea acestoru jidani, ca nu suntu mai multi decátu 5 barbati (capi de familia) in satu cari nu umbra in crácim'a jidaniiloru, respective nu adauga si ei la imbogáirea acelor'a.

Stádu eu in vorba cu câte-va insi, mai venira acolo inca câte-va, si dupa ce audira dela mine investitura in privint'a tienutei loru cátu sa nu dee in starea materiale indereptu, sa-si póta imbnatati astfelu de stare, si dupa ce le esplicaiu tristele urmári ce ajungu pre acei parinti cari nu se ferescu de crácimele mai ca séma jidanesci, in cari se vendu vinarsuri etc. mestecate cu totu felulu de uricani, si otravite, si cari — beuturi spirituóse, pre lângá acea ca ii ducu mai de tempuriu in grópa sapendu si ranindu-le marunfáile 'si lasa copii in usile altor'a si inca si cu inradecinarea betiei si a demoralisárei! mi multiamira si dísera: ca astfelu de investituri date mai adese ori aru avé poterea de a abate si pre cei mai betivi dela beutulu beuturiloru jidovesti.

Intre Craciunelu si Fagetu gasiu in dóue locuri calea de care atátu de stricata — gropósa si mocirlosa — cátu chiaru si pentru vitele libere erá trecerea grea, dara apoi pentru vite cu jugu pre grumazu se parea omului a fi trecerea imposibile, ca trebuie sa fia fostu chinuitoré, sta afara de tóta in-

versului, carea pentru totu-déun'a va fi o onóre pentru spiritulu umanu. Urmara apoi unu meteoru de eroi pre câmpulu muselor, cari detera Franciei rangulu primu între tóte statele lumei. Se nascu apoi o lupta emulatória in Francia Angli'a si Germani'a pre câmpulu vastu alu sciintieloru, si rezultatele provenite de aici, cum le admira contemporanii védiendu ce folóse practice trage lumea din ele.

E unu ce f'orte incantatoriu sa cetéscu omulu, cum decursera diferitele lupte sciintifice, dara cu deosebire pre teritoriulu sciintieloru naturali. Tempulu de o parte si spatiulu de alta parte nu permitu, cá se presentámu on. lectori acele tratate prea interesante, de acea pentru asta-data ne vomu margini sa vorbim de despre unu evenimentu interesantu ala naturei, numitu fluxu si refluxu, despre diferitele opiniuni ale filosofiloru asup'r'a-i, cum si despre adevérat'a causa ce-lu provóca.

Ce e dara fluxulu si refluxulu?

Quantulu de apa in mare remáne pururia acelasu. Se intempla inse adese ori, cá din locuri departate sp'a se aduna la unu locu, si formédia unu cumulu no neinsemnatu; dupa unu tempu óresi carele acelu cumulu iérasu respandesce, dimpreuna cu mai multu cuantu decátu contieno, iérasu pre directionile de onde s'a adunatu aici. In casulu primu dicemu, ca avemu fluxu, iéra in alu doilea refluxu. Ast'a aru fi definitiunea evenimentulu din cestiune. Cu atát'a inse cine póte fi indestulitu. Si cei vechi observara acésta; dara unde e caus'a? Numai atunci avemu dreptu sa dicemu, ca sciimu ce-va, cându ni e cunoscuta caus'a.

Celebrulu filosofu alu vechimei Aristoteles, cându se aflá in Asi'a cu Alessandru celu mare, védiendu ca ap'a fuge dela tiermarii márei, voi sa se convinga despre causa, si fugi si densulu in urm'a-i; dara dorulu nu i s'a realizatu, cáci ap'a departata se întorse cu asiá repediune, cátu densulu cadu victima furiei valoriloru, si nimene nu apueá sa scie ce convictiune 'si va fi fostu cascigatu densulu despre fluxu si refluxu.

doié'a. Me amu miratu ca cum de deregatori'a politica suferé asiá ce-va, dara mai multu ca cum de dnii parochi locali nu capaciteza si nu indemnă pre sateni a est cu totii, deca aru dá chiaru si dnii parochi respectivi carele proprie la purtarea de bercu si alta materia de umplutu spre a animá satenii la asemenea repareri de cáli etc. in hotarulu propriu.

Cá intra parantesim amintescu aici, ca fiindu eu odinóra intr'o comuna cáte-va septamáni me puseiu in contielegere cu paroculu localu pentru repararea a 2 cáli in teritoriulu comunei precum si pentru dirigerea unei fontáni pasesite si pentru punerea in stare buna a unui isvoru mai astupatu in hotaru, la ce mi se respunse, ca nu póte face nimic'a cu satenii. La indemnulu meu inose se imbarbati doulu parochu respectivu, se apuca si casciga mai intáiu pentru scopulu acestu pre celu mai de frunte si mai cu influintia saténu, cu ajutoriulu cáruia apoi mai casciga pre cáti-va fruntasii din comuna, apoi provóca sateni la acelu locu cu vorba ca si dumnealui dá carulu pentru purtatulu materialulu de lipsa, si unu palmasiu. La ast'a strigara fruntasii comunei ca si ei dau ajutoriu, si apoi dupa ei se obliga toti satenii; estra ta dilelele defipte carii cu cara, cari cu palmile si sub povati'a respectivulu parochu si a judelui comunalu se reparara — fára nici o fortia — cálile, fontan'a cu ingraditura si cu valae si isvoru cu o apa buna. Dupa acea respectivulu parochu fu totu mai multu amatu si respectatu de sateni, ce-lu indemnă de mai facu cu concursulu tuturor sateniloru o fontana nóua si frumósa in comuna pána cându fuseiu si eu pre locurile acele. Se vede dara, ba eu amu si alte convingeri, ca poporulu nostru nu este renitentu unde dnii parochi mai cu séma, suntu mai activi si se folosescu de indemnuri potrivite, in folosula comuna, si activitatea si in directiunea ast'a aru fi fórt de recomandatu pretimei nóstre cáci — deca 'mi este permisu a o spune, — ii lipsesce mai de totu.

(Va urmá)

Cinco-mare, in 30 Nov. 1873. n.

(Urmare si fine.)

Contra acestei decisiuni rusinatória de biseric'a nóstra gr. or. membrii comitetulu opidanu románi, Moise B o i t a n u, Ioanú B o n e a, Teodoru B e l e i u si Teodoru S u c i n, carii au fostu de fatia, au insinnatu vota separatu, a cáruí motive le-au predatu in diu'a urmatória actuarinlu repre-

Astronomulu celu mare Kepler, decorea Germaniei, avú o idea fórt scalciata despre acestu evenimentu alu naturei. Elu adeca tiené, ca pamentulu e unu animalu colosalu, si ca fluxulu si refluxulu provinu din respiratiunile lui; dupa densulu dara animalele si ómenii de pre pamentu erau numai nisce vermuleti, séu preste totu nisce animalcule, care crescu si se nutrescu pre pielea lui.

Marele filosofu alu Franciei Descartes fu primulu, carele se apropiá in cáte-va de ide'a cea adeverata, elu adeca disese ca lun'a e caus'a fluxulu si refluxulu. Dara si densulu fu totu atáto de ferice, cá si antecesorii sei, dupa cum vomu vedé in urmatórele. Descartes disese, ca lun'a, carea se invertesce in giurulu pamentulu apasa aerulu atmosferei de sub dens'a; acestu apesamentu se continua apoi verticalmente prin atmosfera in diosu, si de aici apoi asup'ra surfeciei márei, de unde apoi ap'a trebuie sa se departeze, si astfelu sa se cumuleze in locuri scutite de apesamentulu lunei. Asiá 'si esplicá densulu fluxulu si refluxulu. De aici aru urmá fára indoie'la, ca in acele locuri ale márei, unde se afla lun'a de asup'ra-le, totu-déun'a trebuie sa se intemple refluxu, iéra in cele diametralmente opuse din contra fluxu. In fapta inose e cu totul altmintrenea, dupa cum ne vomu convinge noi la vale. Se vede dara de aici apriatu, ca e falsu motivulu, din carele voi Descartes sa-si esplice fluxulu si refluxulu, adeca apesamentulu lunei.

Barbati versati in sciintiele naturei scrutandu mai departe caus'a acestui evenimentu a naturei, cu ajutoriulu scrutatiuniloru facute de numitulu filosofu francesu venira la caus'a cea adeverata alu si anume la atractiunea lunei.

Leonhard Euler fu primulu, carele pre has'a studiiloru lui Descartes dede lunei sa pricepa in lungu si latu fluxulu si refluxulu. Piedre Simon Laplace l'a discutatu si mai departe si la imbracatu in colori fórt chiare. Numeratele experiménte l'au constatatulu pre deplinu si in fine specialistii ii pre-

sentantiei in scrisu, cá sa se alature la concludulu susu pomenitu.

Din aceste motive, se vede apriatu, ca membrii románi, ai representantiei opidane, au ratificatu pre deplinu pasii facoti din partea comiteteloru bisericelor romanesci, si s'au invoitu pre deplinu, cá sa se segregaze din partea situata cátra améda a „gradinei cailoru“ locu de portiune canonica de corte si gradina parochiala, de scóla de pomenitu si de scóla de gimnastica intr'unu darabu.

Asteptámu cu nerabdare acum otarirea oficiolatu scaunulu si apoi a inaltulu ministeriu, ung. si avemu firma sperantia, ca pre basea legeri ni se va satisface dreptei nóstre pretensiuni fragmentate de unu indelungatu tempu totu fára efectulu doritu.

Cá curiosum impartasim, ca Moise S t á n g u, membru alu comitetulu bis. gr. or., s'au inbiatu, fára de a fi juratu opidanu ori membru alu comitetulu opidanu, la subscrierea concludulu pomenitu si in fapta intre numele subscribe se afla sub concludulu de susu subscrisu cu mân'a propria si Moise Stangu.

Acésta impregiarare, au causatu mare indignare si superare, cu atát'a mai vertosu, cáci Moise Stangu au fungatu si cá presiedintele comisiunei, care au estimatu „gradin'a cailoru“ si maieristea preotulu lateranu, cu calcarea vointiei comitetulu bisericescu.

Din acestu incidente, comitetulu parochialu fu adunatu astadi, cá sa provóce pre Moise Stangu a se declará, ca cu voi'a d-lui au subscrisu concludulu pomenitu si ca priceput'a, ce a subscrisu, cá apoi constatandu-se aceste doué impregiarári de adeverate, comitetulu asup'ra unui atare membru sa-si aduca verdictulu seu si se faca cele de lipsa la ven. cons. archid. pentru eliminarea atarui barbatu din representantia bis.

Din intemplare Moise Stangu au fostu pornitu la Sabiu, dopa cum ni se spune, apriatu nu scim, cá sa medilocésca o schimbare in persón'a invetiatorulu presente a doi Ioanu Rotariu teologu absolutu si invetiatoriu practiculu fórt bine calificatu, prin substitutiunea unui necualificatu individu cu numele Ioanu Bonea, din temeiu, ca dlu Moise Stangu si consort. voiescu parol'a asiá, cá celu necualificatu se fia invetiatoriu la scóla nóstra poporala din Cinco.

Atragemu atentinnea ven. cons., la atitudinea acést'a periculósa si perniciosá progresárei poporulu, si aseptámu cu totu dreptulu si din partea ven. cons. archid. spriginirea partidei progresulu si nu aceleia a regresárei.

parara si o teoria eclatanta. Noi inose abstragendu dela acea teoria, carea n'u si are loculu aici, ne vomu nisuf sa tractám fluxulu si refluxulu cáte se póte de elementariu si de chiaru.

De óro-ce nu disponemu de figuri, ne vedemu necesitati se premitemu urmatórele, de care mai la vale vomu avé lipsa, adeca form'a pamentulu e rotunda; lun'a asemenea are forma rotunda si sa misca in 24 óre cu o celeritate de 12 graduri dela apusu spre resaritu in o elipsa, a cárei'a unu focalariu 'lu ocupa pamentulu. Cându lun'a se afla in acelu punctu a osiei elipsei, carele e mai aprópe de pamentu, dicemu ca se afla in perigeu, din contra in apogeu. Cându sórele si lun'a culmineza de odatu dicemu, ca lun'a se afla in conjunctiune cu sórele; afláandu-se inose lun'a in partea opusa sórelui, lun'a se afla in opoziitione cu sórele, séu altmintrenea disu „luna nóua“ si „luna plina.“ Cându lun'a formédia cu sórele unu anghiu de 90° dicemu, ca se afla in cuadratura (patrariulu intáiu si alu treilea). Punctulu in carele se afla lun'a verticalmente deasup'ra nóstra 'lu numimu zenitu, celu opusu nadiru. — Aceste premise, sa trecemu acum la adeveratulu objectu propusu. In lips'a figuriloru, onoratiu lectori binevoiesca a se ajutá cu fantasi'a!

Sa ne intipimú doué globuri verticalmente situate unulu spre altalu. Celu de desubtu multu mai mare cá celu deasup'ra; acél'a sa ne represente pamentulu, iéra cest'a lun'a. Mas'a pamentulu e cu multu mai mare cá a lunei; dupa calculii cei mai noi resulta, ca mas'a lunei contine numai $\frac{1}{81}$ din a pamentulu, dupa cum documentéza Peters. Consideráandu acum memorabil'a lege a gravitatiei de mai susu descoperita de Newton, lun'a atrage cátra sine pamentulu in proportiune drépta cu mas'a sea, si intórsa cu patrátulu departárei ei dela acést'a.

Poterea adhesiva la moleculele corpuriloru solide e cu multu mai mare decâtu la cele fluide, si ast'a provine din desimea loru, va se dica: unu corpu cu cáte are molecule mai dese, cu atáto se

Trecendu preste aceste observatiuni, ne întórcemo a face putiene obiectiuni si la memorabilulu concludu de sub nr. 296 adasu de representantia opidana in siedintia din 26 Novembru 1873.

ad I. Comun'a politica nu voiesce a segregá portiune canonica si curte parochiala pentru bis. gr. or., cáci portiunea canonica a bisericiei ev. luterane este segregata intr'unu tempu, cându biseric'a nóstra in Cinco n'au existatu.

Sa ne concéda fratii sasi a le spune, ca motivulu acest'a nu e esactu si nu sustá, cáci d-loru aru puté per consecuentiam si afirmá ca si posesiunea de sub stapanirea romániloru de acum este a loru, cáci pre cându au emigratu ei aci la noi din tíer'a nemtiésca, au devenitu aceea cá „res nullius cedit primo occupanti“ in mân'a loru, cáci noi n'amú fi existatu pre atunci. — Sa ne créda fratii sasi, ca cá óspeti veniti aci in Cinco-mare, au aflatu „gradin'a cailoru“ aci si nu o au adusu cu d-loru in spate din vét'r'a protoparintiloru loru, asiá precum o amu aflatu si noi.

Ne pare reu de astfelu de argumentatiuni ridicólse acum, cându § 23 alu art. de lege LIII. nici nu viséza de o atare deosebire juridica a stárei de dreptu dinaintea venirei romániloru in Cinco-mare si dupa venirea loru.

Acestu momentu este pentru caus'a din cestiune irrelevantu.

ad II. Temeiulu acest'a respective revocarea propunerej in privinti'a segregárei loculu de curte si gradina parochiale din acestu punctu si contradice cu punctulu patru si ultimu din acestu concludu, cáci revocandu-se propunerea comitetulu din 2 Febru 1872 nr. 16/comit., atunci, s'a revocatu totu schimbulu facutu si prin urmare totu tergulu facutu pentru „maieristea“ preotulu lut. si „gradin'a cailoru“, stante revocatiune este nulificatu, este unu negotium nullum. Pre cându in punct. IV se dice, ca „gradin'a cailoru“ este espropriata dupatóte formele legeri, incátu comitetulu opidanu nu mai póte cu efectu legalu dispune asup'ra acestui obiectu pre care nu-lu mai stapanesce.

Standu lucrulu asiá, atunci nu mai scim cum se intielegemu si timbrámu noi revocatiunea din cestiune.

ad III. Protestulu asup'ra arogantie bisericiei nóstre de a controlá pre comitetu despre averea comunala precum si in privinti'a dispusetiuniloru facute in privinti'a „gradinei cailoru“, dovedesce o imensa si afundu petrudietória conosciintia a comitetulu opidanu in privinti'a dreptulu de controla

recere si fortia mai mare, cá sa le desalipsesca omulu de olalta. Corpurile fluide au de comunu o desime mai mica, decâtu cele solide, de acea si o fortia mai mica e in stare sa le desfaca de olalta moleculele. Ap'a dara cá corpu fluidu nu restite unei fortie asiá tare, cá corpurile solide; deci fortia carea lucra asup'ra-i nu va remoné fára resultatu. Avendu in vedere cele doué globuri de mai susu, care ne representa lun'a si pamentulu, si inca de o camdata sa le lasámu astfelu situate, cá lun'a sa se afle in zenitul nostru, acést'a cá tóte corpurile ceresci atrage la sine tóte corpurile din universu, cu o putere definitiva dupa legea celebrulu Newton. Poterea acést'a atractiva se estinde dara in tóte directiunile, chiaru cá si radiele unei luminári sa dicemu. Dintre tóte corpurile ceresci mai insemnate pamentulu e acél'a, care se afla mai aprópe de deus'a; asup'ra lui va influintia si mai tare poterea ei atractiva. Pamentulu nostru — dupa cum se scie — partea cea mai mare e acoperita de apa, asiá dara ap'a va semti mai tare influintia poterei attractive a lunei. Din locurile situate verticalmente sub luna, ap'a márei se va inaltá. Dupa cum se scie, un'a din proprietátiile principali a apei e, cá purorea sa aba fatia orisantalá. Particelele, care se afla in giurulu apei atrase de luna, indatu nisuescu sa ocupe loculu celei'a, si in loculu cestor'a se aduna iérasii cele invecinate si asiá mai departe; poterea atractiva inose lucra neincetatu si astfelu pre mare sa nasce, cum amu dice — unu monte de apa, de multe ori considerabilu de inaltu, si acést'a 'lu numimu f l u x u. Deca legea lui Newton despre gravitatie e generala, atunci si pamentulu trebuie sa atraga corpurile cátra sine, va se dica si apa de pre suprafati'a sea. De aici resulta, ca fluxulu provine din diferinti'a ce exista intre poterea atractiva a pamentulu si a lunei; ambele aceste atractiuni lucra in directiuni opuse, si fiindu ca-su neegali, resultatulu trebuie sa cada pre partea celei mai mari.

(Tóte aceste le intrebuintámu cu privire la apa.)

(Va urmá)

asupra celor comune, a fia cărei conproprietari și prin urmare și alu bisericii noastre, alu cărei elementu este compus din o suma de conproprietari „pro indiviso” ai „gradinei cailoru”.

Imputatiunea facuta bis. noastre, numindu o „aroganta”, va se dica „obrasnica” o respingemu cu mare indignatiune, comitetului și oficiului opidanu, care totu in acesta cauza fără frica de Dumnezeu și dreptu, ne infera de comunisti, căci amu indrasnitu basati pre sânt'a lege a ne revindocă și reclamă dreptulu nostru.

Din acestea giuristări faptice apriatu se vede, ca comun'a politica și oficiulu comunalu, suntu asiă de tare impietrite la anima, de acestea două corporatiuni mörte, dara vie nu, voru sa dea fratiloru loru la bine și reu, aceea ce ceru și li compete dupa dreptu, oă asiă sa ne epriginésca fratii susi a inaintă și noi asemenea cu densii in cultura și că sa se adevérésca, ca ei sasii suntu intr'adeveru purtatorii de cultura in orientu. — Acést'a nu voru. —

Speranti'a noastră, ne jace intréga integritia in inaltulu ministeriu regiu ungurescu, care din actele, ce se voru resubsterne pre deplinu se va convinge, ca sânt'a noastră biserică cu dreptu au pretinsu integritia portiunei canonice din „gradina cailoru”, in locu de aratura, căci atare pamentu ambii nostrii preoti nu posedu nici o brada; asemenea amu avutu dreptu a cere locu de curte și gradina paroch. căci atare inca nu posedemu, de felu; locu de scôla de pomaritu, de scôla de gimnastica inca nu avemu. —

Pentru acestea pretensiuni basate in lege, nu ne pôte nimenea cu efectu timbră de „comunisti” căci notiunea unui comunistu nu coincide cu cerea drépta a bisericiloru rom. din Cincumare pentru segregarea portiunei canonice prescrise de lege, și prin urmare nici cu conceptulu acestui dreptu legale.

Acést'a invinuire o respingemu dela noi și o marcămu de o scornitura reutaciôsa.

Aceste toate se potu cu usurintia segregă intr'una darabu tôte din „gradina cailoru” in marime de 13½ jugere, aflatoriă in orasiu și lângă strad'a principale a româniloru.

Ne-amu tienutu și ne tienemu obligati a face on. publicu cunoscutu acést'a cauza importanta și totu odata a esclamá „videant consules”.

Contribuiri la „fondulu pentru infiintarea unei scôle rom. de fetitie in Clusiu”.

Cându inaltiai la ceriuri sânt'a rogaciune, Si-i ceru indurarea pentru-a mea natiune, De aceste fiice densei i-amu doritu.

Aceste cuvinte poetice mi le revocă memori'a cându luai condeialu spre a aretă onorabilulu nostru publicu unu nou stru de pré stimatê dómne și domnisiôre rom. cari cu anim'a inflacarata pentru inaintarea și inffiorarea natiunei amate, acursera cu obolulu d-sele a sprigină intreprinderea noastră românesca. Natiunea rom. cunósce demultu din fapte stralucite ardórea și simtiemintele romanesco ale moloru brave fiice ale sele; scie, ca in ele posede pre cele mai prompte și mai neobosite advocatése ale causeru sele sânté, patróné ale tuturor causeru sele de interesu publicu. De aceea indresnise comitetulu fondului prememoratú a se adresá cu apelulu seu la liberalitateá și anim'a generósa a dulciloru noastre sorori; și eata densulu e ast'adi in placut'a pusetiune de a ratiociná, dupa cele publicate in nr.ii 45 și 53 ai „Feder.”, despre unu nou acrescamentu notabile alu fondului de sub administrarea sea, acrescamentu provenitoriu in parte și din marinimósele colecte de oferte, a câte-va dómne și domni filo-români, căroru pentru acést'a fratie reciproca documentata in fapta, românu, recunosctoriu dela fire, li pástredia sentiemente de cea mai adevérata gratitudinea.

In speciale incursera:

1. Pre list'a préstimatei dómne Rosali'a Popu in Geláu: d-sea 2 actiuni de ale „Transilvaniei”, solvite câte cu 40 fl., laolalta 80 fl., d-n'a Fried. Klein 5 fl., d-n'a Vencesl. Petrátsek 5 fl., d-n'a comtesa Colomanu Esterházy 5 fl., dn'a Mari'a Stanu 5 fl., dn'a M. Krausz 2 fl., d. Eliseiu Barbosu 1 fl. Sum'a 103 fl. v. a.

2. Pre list'a préstimatei d-ne Francisc'a Petranu in Clusiu: d-sea 5 fl., d. Alecsiu Dragosiu 5 fl., dlu capit. Georgiu Milutinovicu 5 fl., dlu Dr. Ioane Biró 5 fl. — Sum'a 20 fl. v. a.

3. Pre list'a préstimatei domnisiôre Elen'a Fülepin Muresiu-Osiorheiu p. t. dd.: An'a Bárdosi 2 fl., Georgiu Bárdosi 5 fl., fratii Moldovanu 2 fl., Rebec'a Görög 1 fl., Sofi'a Pepelevits 50 cr., Carl Szmael 1 fl., Juliu Gáspár 1 fl., An'a Szabó 2 fl., Nicolau Csiky 1 fl., Danielu Algya 2 fl., Laur'a Algya 1 fl., Elisabet'a Csat, Mari'a Szebeni 40 cr., Mari'a Vaid'a 1 fl., Mariti'a Hosszu 10 cr., Mari'a Hosszu 1 fl., Elen'a Hosszu 30 cr., Iosifu Nyulasi 1 fl., dn'a Iosifu Petrány 20 cr., Ludovicu Almási 2 fl., Ioanu Oláh 1 fl., Martinu Petelei 1 fl., Stefanu Zombory 50 cr., Antonu Jakobfi 1 fl., Antonio Pátrubany 2 fl., Martinu Istváni 1 fl., Eremia Ladosiánu 2 fl., Demetriu Manu 2 fl., Vasihu Popu 1 fl., Iosifu Fülep 2 fl. Sum'a 40 fl. 10 cr. v. a.

4. Pre list'a préstimatei domnisiôre Iustin'a Popovicu-Barcianu in Osiorheiu: d-sea 3 fl., d. Demetriu Fogarasi 5 fl., dlu Ioane Bárdosi 2 fl., fără nume 1 fl., d. Csérgedi 1 fl., d. Pipoșiu 3 fl., d. Mateiu Papp-Grideanu 2 fl. Sum'a 17 fl. v. a.

5. Pre list'a préstimatei dómne Eleonor'a Solomonu in Blasiu; d-sea 1 fl., Escel d. Metrop. Ioanu Vancea 10 fl., d. Timot. Cipario 5 fl., d. Cost. Pápfalvi 3 fl., d. Ioane F. Negrutiu 4 fl., d. Ioane Cirila 2 fl., d. Antonu Vestemeannu 2 fl., Stefanu Manfi 1 fl., d. Ioane Pamfilie 2 fl., d. Ioane Antonelli 2 fl., d. Leontinu Leonteanu 1 fl., d. Elia Vlása 2 fl., Mari'a Popu 1 fl., d. Cleo., part'a Brendosiánu 1 fl., d. Mari'a Tipografu 1 fl., d. Mari'a Turcu 1 fl., d. Mari'a Aranyosi 1 fl., Anet'a Stoia 1 fl., d. Teresi'a Csáklán 1 fl., d. Lucreti'a Bucsi'a 1 fl., d. An'a Filipu 1 fl., d. Mari'a Ratiu 1 fl., d. Dr. Ioane Ratiu 1 fl., d. Ioane Germanu 1 fl., d. Teresi'a Craciunu 1 fl., d. Ester'a Popu 1 fl., d. Rosa Solomonu 1 fl. sum'a 50 fl. v. a.

Aceste sume particulari, la olalta 230 fl. 10 cr. adaugandu-se la cei 331 fl. 91 cr. bani gata, publicati in nr. 53 alu „Fed”, resulta 562 fl. 1 cr. Din acést'a vinu a se subtrage mai întâiu spese de tiparitura, corespundintie scl 10 fl. 89 cr.; dupa acea 297 fl. 50 cr. scosi din cas'a de pastrare și dati imprumutu cu interese mai bune pre lângă hipoteca solidă și intabulare; in fine 40 fl. cá rate platite in două renduri pre cele 2 actie „transilv.”, cari actie dreptu acea facu acum 120 fl. Remănu dara bani gata in cas'a de pastrare 133 fl. 62 cr. + 2 fl. 22 cr. interesu in scrisu in carticea pre o suma depusa in casa inainte de finea diumetei prime a anului curinte; deci cu totulu 135 fl. 84 cr. v. a. Afara de acést'a, cum amintramu. 297 fl. 50 cr. dati imprumutu pre lângă intabulare (impreuna cu interesele preste unu anu 350 fl.) 120 fl. in 2 actiuni „transilv.” 100 fl. intr'o obligatiune de statu, și 46 fl. in două obligatiuni private.

Considerându zelulu invapaiatu alu sec-ului nostru fromoso, sírulu asiă de insemnatu de atlete și patronese ale intreprinderei noastre că și la orice cauza nationale rom. nu pôte sa nu ne impla sufletulu precum o anumita mândria, și și o speme intemeiata de unu venitoriu mai ferice alu gintei noastre. Cându o Veturia se intrepuse pentru patri'a sea Rom'a, ast'a fu mantuita; cându bravele fiice române cuprindu estu modu sânt'a noastră causa, ast'a e cá și cascigata. Dreptu ce comitetulu ca și natiunea intréga li rostescé brav-loru prélaudate cea mai sincera și mai ferbinte multiamita, nu numai in sine pentru fap't'a nobila a dd. sele, ci și pentru esemplulu, ce prin ast'a cá premergatorié dau altor'a. Si acést'a campanesce multu in bilancoa meritului; pentru ca ori-ce afacere și intreprindere rom. numai atunci se va puté scóte la capetaiulu doritu, cându incepatoriú voru poté pre bas'a atátoru fapte afirmá cu eroulu strabonu, cum ca „longus post nos est ordo idem petentium decus.”

Dr. Silasi c. m. p. profes. de universit., notariu alu comitetului.

Varietáti.

(†) Pavelu Dunc'a de Sieu in Marmati'a, consiliariu reg. gub. in pensiune, aduce, Patátu in numele seu cátu și a fiiciloru sele Iosefin'a Pascovics vidua de c. r. capitánu, An'a și Paulin'a, precum și a cumnátu-seu Ioanu Clococianu de Veneti'a inf. c. r. vice-colonelu in pensiune, a sociei sele Rosali'a nascuta Batt'a și a cumnateloru sele Iosefin'a Clococianu nascuta Giesel, și Teresi'a Clococianu nascuta Hussibecu, ambe vidue a reposatiloru c. r. majori, Ludovicu și Albertu de Clococianu, cu anima infránta de dorere,

trist'a scire despre dorerós'a perdere a multu iubitei sele consórté resp. mama, sora și cumnata Vilhelmin'a nascuta Clococianu, carea intru a 7-a di a cur. l. sér'a la 7 ore, dupa suferirea mai indelungata de unu morbu greu, provediuta cu cele sânté, si-au datu sufletulu, in etate de 63 ani in a 23-lea anu a fericietei noastre casatorii.

Remasitiile pamentesti a scumpei reposate se voru astrucá in a 9-a di a curgátorei la 3 ore pomerediane in cimiteriulu s. Ecclesie rom. cat. de aici dupa ritulu rom. cat. La care actu de ultim'a onóre toti amicii și buni cunoscuti suntu onorifice pofiti a luá parte.

Parastasulu se va celebrá in diu'a 10 a curg. la 10 ore antemeridiane in biseric'a rom. catolica de aici. Sabiiu in 8 Decembre 1873 st. n.

(†) Ioanu Gallu, protopopu in Abrudu, cu soci'a sea An'a, in numele loru și in numele mamei (respective buneci) Carolin'a Gallu; mai departe in numele unchiului Dr. Iosifu Gallu, alu cumnatiloru Basiliu Rant'a cu soci'a sea Iulian'a, Petru Demianu cu soci'a sea Elen'a, Alessandro Ciur'a cu soci'a sea Iosefa, — cu anim'a sfasiata de dorere aducu la cunoscutia, ca pré iubitiu loru fi, Mari'a, Traianu și Eugeni'a in decursulu unui restempu de 6 luni a. c. au incepatu din viétia; anume: Mari'a la 19 Iuniu in etate de 6 ani, Traianu la 15 Septembrie in etate de 9 ani, și Eugeni'a la 17 Novembre in etate de 11 ani, — toti in urmareá infioratoriu morbu anghin'a difteritica; toti trei iubiti, cari prin educatiunea și portarea loru, de micuti prestau speranti'a cea mai buna și bucuri'a, și promiteu consolare parintiloru acum intristati. Mórtea loru prématura a lasatu in adenca jale pré iubitiu: parinti, buna, unchiu, cumnati și alte rude numeroase ale loru.

Remasitiile pamentesci, dupa seversirea functioniloru religiose, au fostu inmortentate in cimiteriulu locale la biseric'a din Abrudu-Satu.

Abrudu in 17 Novembre 1873 st. v.

* Iérna. Dumineca spre Luni a inceputu unu frigu aspru. Ce e dreptu ca avemu putiana nea, inse cu tóte aceste dupa temperatura ce a predominitu pâna dominecacele, 22° sub nul'a, de Marti dimineti'a, totusi au fostu cam pré multu.

* Bubatulu negru a inceputu aici și in giuru a cere totu mai cumplitu victimele sele. Din caus'a acést'a stau unele právalii inchise, a căroru unulu seu altulu din membri patimescu de ból'a acést'a.

* Din pârtile Blasiului, dara nu din Blasiu, ni veni scirea ca domnesce anghin'a difteritica.

* „Albin'a” se lauda cu aceea ca „Tel. Rom.” nu mai are intrare la dens'a, de ceea ce noi pâna acum nu scimu nimic'a fiindu ca suntemu in reprocitete cá și mai nainte. Espectoriatiunea ei in privinti'a acést'a in diu'a de astadi inse sémena multu cu a tiganului din poveste, carele candu jacea in drumu, dupa cum pretindea elu mortu, provocatu sa se scóle response: „Nu vorbi cu mortii mái!”

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu, la scóla confes. din Ocolisulu-mare, in protopopiatulu Hatiegului, se escrie concursu pâna in 15 a. c.

Emolumintele suntu: in bani gata 200 fl. a. a. și lemne focale.

Doritori de a ocupá acést'a statiune sa binevoiesca a-si asterne concursele loru bine instruate — la subscribulu, pâna la terminulu mentionatu.

Hatiegu in 10 Novembre 1873.

In contelegere cu comitetulu parochialu.

I. Ratiu, protopopu.

Citatiune edictale.

George Plesi'a, carele de 4 ani de díle au parasitu pre legitim'a lui socie Ann'a Danutiú, remánendu acést'a pre ulitia cu 2 copile minorene, — ambii din Ugr'a, in Protopresbiteratulu Cohalmului, iéra loculu abentelului fiindu necunoscutu l se citéza in restempu de unu anu și o di, a-se infaticia inaiutea forului seu matrimoniale, căci altu-feliu, și in absentia lui, se va aduce hotarirea divortiale, conformu prescrielor canonice.

Cohalmu, 20 Octombrie 1873.

Scannulu protopresbiteralu gr. or. alu Cohalmului cá foru matr. de l instantia.

Nic. D. Mircea Adm. Prot.

(3-3)